

O TVRĐAVI

Najatraktivnija turistička zona Novog Sada je Petrovaradinska tvrđava – „Gibraltar na Dunavu“. To je jedna od najvećih, najkompleksnijih i najočuvanijih tvrđava Evrope, istovremeno i sjajan primer vojne arhitekture 18. veka. Tvrđava je građena relativno dugo, između 1692. i 1780. godine. Gradnju je ometao nedostatak radne snage, građevinskog materijala, finansijskih sredstava, kao i ratna dejstva, pa se period izgradnje odužio na gotovo devet decenija.

Do danas su sačuvana tri njena najvažnija dela: Gornji grad na Petrovaradinskoj steni, Donji grad ili Podgrađe, kao i istureno utvrđenje – dvorožni bastion Hornverk.

Gornjim gradom dominira Toranj sa satom, najprepoznatljiviji simbol tvrđave i Novog Sada, na kome velika kazaljka pokazuje sate, a mala minute, opominjući da se može živeti u ritmu sati, a ne minuta. Prostor oplemenjuju i umetnički ateljei, Muzej grada Novog Sada, Ustanova za izradu tapiserija „Atelje 61“, Planetarijum, restorani i kafei.

Donji grad je deo tvrđave, koji se u 18. veku uobličava u barokni vojno-stambeni kompleks sa brojnim trgovima, kasarnama, štabnim i stambenim zgradama, crkvama, ali i masivnim kapijama i bastionima. Gornji i Donji grad spaja 214 stepenika, većinom načinjenih od kamena, ali i od opeke.

Na tvrđavi se nalazi i zgrada Akademije umetnosti, kao i Opservatorija Astronomskog društva.

RESTORANI

Restorani pružaju nesevakidašnji doživljaj upotpunjen raznovrsnim gastronomskim specijalitetima, dobrim vinima i zvucima tamburice. Gastronomsku ponudu na tvrđavi čine restorani: „Terasa“, „Sat“, „Karlo Tvrđava“, „Balkan ekspres 021“, čarda „Aqua Doria“, „Le Klok Bistro“.

ATELJE RADOŠEVIĆ

Suvenirnica i atelje Radošević nalazi se na samom platou Petrovaradinske tvrđave. Osim suvenirnice, ovo je ujedno i galerija gde posetioци mogu da pogledaju retrospektivnu izložbu umetnika ili neku gostujuću izložbu. Originalna umetnička dela, koja se u njoj prodaju, izradio je sam vlasnik ateljea.

SUVENIRNICA – ZANATSKA RADNJA „WERKŠTAT“

Suvenirnica se nalazi u Donjem gradu Petrovaradinske tvrđave, u zgradi koja datira s kraja 18. i početka 19. veka. Ovaj koncept je karakterističan po tome što objedinjuje zanatsku, umetničku i dizajnersku ponudu visokokvalitetnih proizvoda isključivo lokalnih umetnika i dizajnera.

KONJIČKI KLUB „PETRAS“

Ušuškan u prostor tvrđave, smestio se konjički klub „Petras“. Klub nudi rekreativno i terapijsko jahanje. Pored sportskog dela, u klubu se nalazi poni-kutak za najmlađe, kao i kantina kluba za odmor i uživanje.

Zidine ove gorostasne lepote, koja se isprečila moćnom Dunavu, njene elegantne kapije, raznobojne građevine, vidikovci sa kojih pruža pogled na okolinu, ali i brojne misterije i legende, večno su nadahnuće i inspiracija umetnicima i istraživačima, ali i posetiocima i turistima, koje zasigurno neće ostaviti ravnodušnim.

MANIFESTACIJE

„EXIT“

Višestruko nagrađivani internacionalni letnji muzički festival održava se svake godine u julu mesecu u Novom Sadu na Petrovaradinskoj tvrđavi. „EXIT“ na jednom mestu okuplja preko 1.000 izvođača, kao i najveće zvezde svetske muzičke scene koji nastupaju na preko 40 bina. Svake godine festival poseti blizu 200.000 ljudi.

FESTIVAL ULIČNIH SVIRAČA „GRADIĆ FEST“

Festival predstavlja veliku umetničku radionicu na otvorenom gde su umetnici i publika ravnopravni učesnici. Programi u okviru Festivala uličnih svirača dešavaju se svake godine krajem leta istovremeno na nekoliko lokacija u Donjem gradu Petrovaradinske tvrđave. Pored muzičkog i umetničkog, obuhvata i filmski program, žurke, pozorišne predstave i predavanja.

MULTIMEDIJALNA IZLOŽBA „MILEVA: MI SMO STENA“

Interaktivna multimedijalna izložba „Mileva: Mi smo stena“, posvećena briljantnom umu i dostignućima Mileve Marić Ajnštajn, otvorena je cele godine u Muzeju grada Novog Sada na Petrovaradinskoj tvrđavi. Izložba se sastoji od vrlo snažnog vizuelnog narativa, koji na upečatljiv način pristupa liku i delu velike naučnice i prve supruge Alberta Ajnštajna. Upotrebom najmodernijih tehnologija i klasičnog umetničkog jezika, prikazan je život ove znamenite žene.

TURISTIČKE INFORMACIJE

TURISTIČKI INFO CENTRI:

Centar grada
(Trg slobode 3)
Ponedeljak – petak: 08.00 – 19.00
Subota: 09.00 – 17.00

Železnička stanica
(Bulevar Jaše Tomića 4)
Utorak – subota: 08.00 – 16.00

+381 (0)21 6617 343
+381 (0)21 6617 344

www.novisad.travel
tons@novisad.travel

Izdavač:

TURISTIČKA ORGANIZACIJA GRADA NOVOG SADA

Za izdavača: Branislav Knežević

Tekst: Gordana Stojaković, Miloš Dunjić,
Biljana Marković, Milica Vučenošević

Lektura, korektura: Slavica Lončar

Podloga mape: TONS

Dizajn i priprema za štampu: Agencija Grajfer

Fotografije: Arhiva TONS-a

Štampa: Birograf Comp d.o.o. Beograd

Tiraž: 1.000

RGZ 034-01-1-30/2018

ISBN 978-86-6146-097-5

Novi Sad, 2024.

Izdavač ne odgovara za promenu informacija, podataka i usluga u ovoj brošuri. Brošura je besplatna.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад
711.4(497.113 Petrovaradin)(084.3)
338.48-6:7/8(497.113 Petrovaradin)(084.3)
ISBN 978-86-6146-097-5
COBISS.SR-ID 138213641

PETROVARADINSKA TVRĐAVA

OMLADINSKA PRESTONICA EVROPE 2019
EVROPSKA PRESTONICA KULTURE 2022

TURISTIČKE ATRAKCIJE

TORANJ SA SATOM

1. TORANJ SA SATOM

Na najistaknutijem delu tvrđave smešten je najpoznatiji simbol Novog Sada, Toranj sa satom. Sat pokreće stari mehanizam donet iz Alzasa. Specifičnost sata je ta što njegova velika kazaljka pokazuje sate, a mala minute. U prošlosti su stanovnici plaćali „satarinu“, svojevrsan porez na sat. Zbog uticaja temperature na satni mehanizam i činjenice da nekad žuri ili kasni, Novosađani su mu dali nadimak „Pijani sat“. Sat pokreću tri teške gvozdene kugle. Na platou kraj Tornja sa satom pruža se najlepši pogled na Novi Sad.

2. TERASA TVRĐAVE

Terasa tvrđave sa Oficirskim paviljonom pruža veličanstven pogled na Dunav i grad Novi Sad. Oficirski paviljon, sagrađen u 18. veku, nekada je služio za smeštaj vojne administracije, a tu su organizovani i gala prijemi važnim ličnostima. Nakon adaptacije, otvara se restoran, koji postaje slavan zahvaljujući tamburaškom orkestru Janike Balaža. Na Terasi tvrđave je tako nastala i jedna od najlepših vojvođanskih pesama „Osam tamburaša s Petrovaradina“. Danas ovde možete uživati u bogatoj gastronomskoj ponudi restorana i kafea.

3. MUZEJ GRADA NOVOG SADA

Preporučujemo Vam da na Gornjem platou tvrđave, posetite Muzej grada Novog Sada. U matičnoj zgradi Muzeja – Topovnjači, posetioци mogu videti dve stalne postavke: „Petrovaradinska tvrđava u prošlosti“ i „Novi Sad od 18. do 20. veka“.

4. PLANETARIJUM

Na Petrovaradinskoj tvrđavi se nalazi Novosadska astronomska opservatorija sa Planetarijumom. Naučnim i edukativnim aktivnostima Opservatorije i Planetarijuma rukovodi Astronomsko društvo Novi Sad koje za posetioce organizuje audio-vizuelnu nastavu astronomije.

5. PODZEMNE VOJNE GALERIJE

Četvorospratni komunikacijsko-odbrambeni sistem, ukupne dužine od preko 16 kilometara, je jedinstvena atrakcija Petrovaradinske tvrđave. Gradnja ovog komplikovanog sistema je završena 1783. godine. Deo spleta koridora, prostorija različitih namena, borbenih linija sa puškarnicama i minskih sistema u dužini od oko 1 kilometar, dostupan je posetioциma uz stručno vođenje Vodičke službe Muzeja grada Novog Sada.

PODZEMNE VOJNE GALERIJE

6. USTANOVA ZA IZRADU TAPISERIJA „ATELJE 61“

Ustanova za izradu tapiserija „Atelje 61“ na Petrovaradinskoj tvrđavi jedna je od svega pet takvih institucija kulture u Evropi. Tokom 60 godina duge istorije „Ateljea 61“, u saradnji sa preko 300 umetnika, izrađeno je oko 900 tapiserija. „Atelje 61“ tako poseduje Nacionalnu zbirku tapiserija koja se smatra jednom od najbimnijih zbirki u ovoj oblasti.

7. LIKOVNI KRUG

Na tvrđavi, a naročito duž bastiona carice Marije Terezije, stvara preko stotinu umetnika okupljenih u jedinstveno udruženje. Udruženje umetnika Petrovaradinske tvrđave „Likovni krug“ čine umetnici čiji su ateljei otvoreni za posetioce. Radi se o jednoj od najvećih stalnih umetničkih kolonija u svetu, otvorenoj tokom čitave godine.

8. RIMOKATOLIČKA CRKVA SV. JURAJA

Ova crkva je izgrađena u baroknom stilu između 1701. i 1714. godine. Na fasadi crkve je kip osnivača isusovačkog reda, Svetog Ignacija. U podrumu je kripta u kojoj su sahranjeni predstavnici visokog plemstva poginulog u bitkama sa Turcima. U Rimokatoličkoj Crkvi Svetog Juraja su i table koje svedoče da je austrougarski car Franja Josif posetio Petrovaradinsku tvrđavu 1852, kao i da je regent Aleksandar Karađorđević to isto učinio 1919. godine.

9. SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA SV. APOSTOLA PAVLA

Crkva se nalazi u Donjem gradu Petrovaradinske tvrđave u krugu Vojne bolnice. Za potrebe organizovanja službe Božije za vojnike pravoslavne vere, adaptirana je tadašnja električna centrala 1922. godine, a renovirana i osveštana 1926. godine. Velikom rekonstrukcijom iz 1992/93. godine, po projektu arhitekta Ilije Protića, dobila je današnji izgled u srpsko-vizantijskom stilu.

10. BEOGRADSKA KAPIJA

Beogradska kapija je sagrađena 1753. godine između Bastiona Sv. Ernesta i Bastiona Sv. Ignacija. Dugačka je 20 metara i ima dva koloseka i dva pešačka prolaza. U produžetku Beogradske kapije, od 1769. godine, postojao je „Centralni kazneni zavod Vojnog suda Slavonske generalne komande“ gde su zatvarani oficiri, vojnici i civili. Među najpoznatijim zatvorenicima su bili: admiral ruskog cara Petra Velikog Matija Zmajević, bugarski književnik Ljuben Karavelov, socijalista i narodni tribun Vasa Pelagić, pesnik Antun Gustav Matoš, političar Jaša Tomić i Josip Broz Tito, potonji predsednik SFRJ.

„ATELJE 61“